

V sredo in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto	6 for. 20 kr.
„ pol leta	3 „ 20 „
„ četert leta	1 „ 70 „
„ mesec	— „ 60 „
Po pošti:	
Za celo leto	7 for. 50 kr.
„ pol leta	3 „ 80 „
„ četert leta	2 „ 70 „
„ mesec	— „ 70 „

SLOVENEK.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno varsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolok (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Št. 15.

V Celovcu v sredo 21. februarja 1866.

Tečaj II.

Slovenci! to tudi nam velja!

III.

Benečani so se več stoletij bojevali z našimi kralji za Dalmacijo. Sem in tje so si kako mesto in pokrajino prisvojili in jim svoj jarma natvezli, ali pa so se jim kje naši tudi strahú udali. Bodisi to ali ono, bil je vedno edini vsikrik in pogoj od naše strani, da nam ostanejo oni zakoni in pravice, ki jih je narod naš pod svojim kraljem vžival. Se ve da niso Benečani tega glasú nikdar poslušali pa tudi ne držali postavljenih pogojev: dobivši oblast in gospostvo vladali so po svoji volji! Ko je pa beneška vlada nehala, tedaj so se vse dalmatinske občine in mesta skupno obernila na svojega kralja Franciška II., ter ga po starem običaju zaprosila, naj da prevzame vlado, ki mu gre po starih zakonih in pravicah

Da si je tudi Dalmacija mnogo dobrega od francoske vlade prejela, n. pr. da so se popravila pota in ceste, da so se gozdi zmerrili, da se je vojaška meja odpravila, razbojništvo pregnalo in tlaka odpravila, imel je vendar narod veliko škode od nje, ki je ni mogel pozabiti. Narodni zakoni in običaji bili so povsod odpravljani, dubrovniška republika vničena, Dubrovnik zapaljen in brodovje njegovo z ognjem pokončano: to vse še živi v narodovi zavesti kakor žalosten nasledek tujega vsiljenega gospostva.

V vsakem narodu je vkoreninjeno to, da, kakor postajajo po njegovi posebni nravi posebni običaji, ravnaajo se tako tudi zakoni po narodnej nravi. Zgodovinski, zdravi razvoj državni pri vsakem narodu postaja tako, da se napredovaje v omiki ob enem tudi ublažuje narodna čud, in gledé na to spreminjajo se s časom tudi postave ali zakoni tako, da so zmirej primerni narodnej

osebnosti v onem stanju, v katerem se za časa nahaja. Od tod izvira to, da ne moreš razsoditi, koliko je zakon narodu koristen, ako ne prevdariš, ali se prilaga narodni čudi in ali je primeren narodni omiki. Zato pa tudi najizvrstnejši zakon, narejen za druge narode, ali pa čisto narodni zakon, ki ni primeren sedanjaj narodnej omiki, nikdar ne bo mogel prinašati narodu tisti dragoceni sad, ki se imenuje napredek v dušnem in materijalnem življenju. To so čutili dedje in prededje naši, ko so se pod Benečani in Francozi ozirali na zakone svoje dežele; pa tudi mi čutimo dan danes, ko prevdarjamo, da z najboljim zakonom državljanskim, ki se nahaja v Evropi, z vredbo državno, ki jo imamo z najbolj omikanimi narodi, kakor je nemški, enako, dobre nravi in bogastvo prej slabé in pešajo, kakor pa da bi se množile in napredovale.

Kolikanj je žalostna in britka ta resnica, da za naš narod v Dalmaciji ni onega blagostanja, ki so ga dosegli drugi narodi vladani z istimi zakoni; da ni še celo onega napredka, ki ga je narod vžival ta čas, ko je varoval svoje stare zakone in običaje: toliko je gotovo, da pri zdanjih zakonih ne more nikdar merití se z drugim omikanim svetom! Razun tega, da se poverne naš jezik v učilišča in sodnije, in da se nauki pomnožijo, treba nam je še tudi tega, da se sedaj obstoječi zakoni premené tako, da bodo narodni čudi in omiki primerni.

Za to kaj zelo potrebno premembo odprla so se vrata s cesarskim razglasom 20. septembra l. l. Pervi je korak že storjen s tem, da se deželni zbor spet posvetuje, in da smo dobili novo občinsko postavo. Glejte, pet let že zboruje ta zbor, pa do zdaj še ni mogel nič posebnega dovršiti in tako rekoč v srce naroda seči. Koliko dela ostaja tedaj še zboru, da ga v porazumljenju z vi-

soko vlado dokonča tako, da bode vse po narodni čudi in v narodnem duhu! — To je gotovo, da, dokler ni rešeno to veliko vprašanje, ni se nadjati onega blagostanja, po katerem narod naš hrepeni.

Pervo dvoje, kar smo rekli, da nam je potreba, namreč naš jezik pri sodnji in v učilišéh in da se ljudske šole pomnožijo, dá se lože doseči, kakor poslednje ali tretje, t. j. da se narodni čudi primerne državne in druge postave naredé. Pa tudi to ni tako težavno ali celó nemogoče, da bi že obupati morali, da nikdar tega dosegli ne bomo. Srčnost veljá. Ljubezen do domovine tolikanj zapuščene in osiramlašene pa nas bode v nemala ter nam dajala potrebne moči, da ne nehamo neutrudljivo zanjo delati in jej tako zopet k sreči in blagostanju pripomoči.

Postava

zastran učnega jezika po koroških šolah.

Knezoškofijska konsistorija v Celovcu je po ukazu od 22. septembra 1848 št. 580 oznanila, da je visoko ministerstvo za uk 2. sept. l. 1848 št. 5692 to le zaukazalo:

„Po ljudskih šolah, kamor spadajo najnižje in tudi še trije razredi glavnih šol, naj se za naprej poduk učencem daje v njihovem maternem jeziku.“

9. decembra 1851 št. 322 razglasila je ravno ta konsistorija ukaz visocega ministerstva za uk od 14. maja 1851 št. 358, ki se glasi tako le:

„Ministerstvo je že večkrat svojo misel izreklo, da se ima v ljudskih šolah materin jezik kot učni jezik rabiti. Vendar je v nekterih kronovinah še veliko šol, v kterih se potreba kaže, da bi se obadva deželna jezika učila in vadila. To se tedaj na nobeno vižo ne sme pregledati.

Besednik.

Kako naj bi začenjali zastran vseslovanskega pravopisa?

„Slovenec“ je že v nekterih korenitih sestavkih dokazoval silno potrebo vzajemnoslovanske abecede, ktero že zdavnaj vsi Slovani živo živo čutijo, so jo čutili, pa jo bodo, dokler je ne dobojo, in dokler še bode kolikaj slovanskega duha v njih. O tej potrebi smo dovoljno prepričani vsi — to je prvi korak! Druga stopinja pa je začetek; začetki moramo vendar enkrat, če hočemo še „pred sodnjim dnevom“ pisariti v vzajemno-slovanskej azbuki. In da je temu začetku že skrajni čas — ali hočemo še dolgo dvomiti o tem? Vsakdo nadalje vidi in spozna, da bode naposled vendarle najbolje, ako vzamemo rusko abecdo za vseslovanski pravopis.

Kedar to dvoje, namreč: a.) da je poslednji čas začetí in b.) da se poprimemo rusko-gradjanske azbuke, pritrjajo to vsi slovenski časniki: „Novice“, „Zgodnja Danica“, „Slovenski Glasnik“, „Slovenec“ in „Ilirski Primorjan“ in izrekajo kot željo vsega slovenskega naroda, — onda bratje slovenski! hajdimo na delo složno in krepko naprej!

Začetek sam pa bi po mojih mislih najboljši bil, da bi se blizo takole storil:

1.) Naj se sestavi kratka abeceda ruskega pravopisa za Slovence. V tej abecedi naj bi se nahajale vse črke vzajemne azbuke v prav ličnej obliki za tisk in za pismo. Tudi naj bi se pridjala v kratkem posnetku vsa bolj važna pravila vzajemnega pravopisa. Sestavo te abecede prevzel bi lahko g. Ant. Janežič v Celovcu.

2.) Ta abeceda naj se izda v veliko tisoč iztisih bolj ko mogoče cenejših, tako da si jo lahko vsak tudi najrevniši Slovenec pripravi.

3.) Vsaka čitavnica naj bi nekoliko tisočin te abecede na svoje stroške kupila, pa jih potem med svoje ude razprodajala, pa tudi zastonj med narod razdeleževala.

4.) Tudi na dekanijske in župne predstojnike vseh slovenskih pokrajin svobodno bi se razposlalo obilo iztisov te abecede, da se od ondot, če je mogoče, zastonj med narod razdelé.

5.) V vsaki čitavnici naj bi se vadilo pod vodstvom zato sposobnega gospoda po nekoliko ur na teden v vzajemnem pravopisu.

6.) Mladina na gimnazijah in realkah — za to ni treba skrbeti: ona se bode radostna vznela za toli plemenito idejo.

7.) Vsak učitelj po ljudskih šolah naj začne učence svoje polagoma vaditi vzajemnega pravopisa; k temu pa je treba, da si ga prej ko mogoče sam prisvoji.

8.) Hitro ko se je dovoljno število abecede vzajemnega pravopisa razpečalo, naj začnó vsi slovenski časniki brez izjeme izhajati vsaj na polovico v vzajemno-slovanskem pravopisu tiskani, da dobo učeči se narod za vajo dovoljnega berila.

9.) Vsi slovenski časniki naj izrekó v kratkem času o tej reči svoja mnenja in nazore.

10.) Kdor še kaj praktičnega ve, naj to nemudoma razglasi.

Bratje Slovenci! Ali Vas ne bode s ponosom napolnjevalo, ako se kedaj poreče: Slovenci, krepki Slovenci, prvi so se poprijeli vzajemno-slovanskega pravopisa! Bogoslav.

Šimen Lesičnik, župnik †.

V četrtek, 8. februarja popoldne umrl je na Lipi župnik v pokoju, č. g. Šimen Lesičnik. Že davno bolehen je vendar dolžnosti svoje zmerom zvesto spolnoval. Še le lansko jesen, ko je čutil, da so mu moči čisto opešale, prosil je za penzijo in jo tudi dobil. Bil je rajni res pobožen duhovnik in ves čas neutrudljiv delavec v svojem sv.

To velja zlasti zastran tistih krajev, kjer ljudje raznih jezikov skupaj prebivajo, kjer otroci, še predno se v šolo pošljejo in dokler v šolo hodijo, obadva deželna jezika znajo in se zmerom v njih vadijo. V tacih krajih je tedaj naravno in primerno, da se to v šoli dalje uči, kar so otroci doma začeli, in doma slišijo in se vadijo. Pa vendar je treba tudi v tistih krajih in vaséh, kjer vsi prebivalci ali vsaj njih veči del le en sam (materin) jezik govorijo, kjer pa vendar stariši želé, naj bi se otroci tudi drugega deželnega jezika učili, voljo starišev spolnjevati.

To naj se pa zgodi tako le. Materin jezik se ima skozi in skozi pri celnem uku za podlago vzeti, tudi se ima ta pri prvem poučevanju v branju tako dolgo rabiti, da otroci prva in začetna pravila zastopijo in v glavi obdržé. Ravno tako se ima materin jezik pri tistem predmetu, ktereга namen je ne samo um in pamet razsvetliti, ampak tudi serce in voljo požlahtniti, t. j. pri kerščanskem nauku, prideržati. Ko pa otroci v nauku že dalje pridejo, moré biti koj v začetku drugega razreda, ima se drugi deželni jezik med redne učne predmete vzeti, in tako pridno učiti in vaditi, da bodo otroci v stanu, v tem jeziku govoriti, brati in pisati.

Po teh pravilih se je treba ravnati, zraven pa tudi na okolišine gledati. Posebno pa je treba pri tistih občinah, od katerih se tukaj govori, sledeča pravila pred očmi imeti:

- V tistih občinah, kjer se božja beseda v cerkvi po slovenski oznanuje, naj se tudi kerščanski nauk po slovenski uči.
- V jezično namešanih krajih se imajo otroci v slovenskem in nemškem jeziku učiti; kako je pa treba pri tem nauku obnašati se, naj se po posebnih okoliščinah teh krajev odloči.
- Na to, če slovenske občine želijo, naj se njih otroci nemškega jezika v šoli učijo, je zvesto gledati. Zato se tudi ne sme nauk v nemškem jeziku iz tistih šol, v katerih se je dozdej po navadi učil, odriniti, temuč ima se tudi še za naprej učiti, akoravno se slovenski jezik kot učni jezik vpelje. Nemški jezik se ima v teh šolah po tem redu učiti, kakor je bilo zgoraj rečeno. Slednjic se nauk v slovenskih šolah ne sme uravnati in vrediti, predno da tega dotično kn. šk. svetovavstvo ne dovoli.

To se vam, blagorodni gospod! naznanja, da to sami veste in da tudi občinskim županom slovenskih in jezično pamešanih okrajev na znanje daste.

poklicu. Živel je tiho in mirno, storil pa veliko dobrega, kar ni prišlo na svetlo in je le Bogu samemu znano. Gledé na dela in obnašanje njegovo moremo po pravici o njem reči, da je bil mož blagega srca, poln žive vere in ves goreč za čast in slavo božjo. Fare, kjer je pastiroval, zlasti pa Pečnica in Lipa, kjer je bil dolga leta za župnika, vedó pripovedovati, koliko je tam dobrega storil. Zapustil je cerkev in farovž v dobrem stanju in župni urad v lepem redu. Tudi to je lepo od njega in mu dela veliko čast, da je svoje duhovne brate in sodelavce v vinogradu Gospodovem presrečno ljubil. Vedno ga je zelo veselilo, če ga je kdo obiskal, in najrajši je zahajal v družbo duhovnikov. Visoko je tudi spoštoval svoje prejšnjepostavljene, pa ne, da bi se komu nepotrebno priklanjal ali celó prilizoval. Bil je dobrega in usmiljenega srca ter je vsakemu rad v potrebi pomagal, če je bil mogel. Nikoli ni bilo od njega slišati, da bi bil katero hudo ali ostro besedo zoper koga rekel. Pred nekterimi leti je prosil za neko faro in jo je tudi dobil; pa neki rogovileži iz tamšnjega kraja, katerim ni bil po volji, pisali so mu gerdo, obrekovavno pismo, da bi ga tako odpravili. To mu je hudo djalo, pa pozabil je krivice in odpustil razžalnikom svojim. Ta tako časti vredni duhovnik,

L. 1854 dne 13. novembra je kn. šk. konsistorija vnovič naznanila, da se po ukazu vis. ministerstva za uk 4. sept. 1854 št. 12906 učni jezik po ljudskih šolah ne sme prenarediti in premeniti brez dovoljenja deželne vlade.

(Konec pride.)

Avstrijsko cesarstvo.

Precej dolgo se je vila in širila po časnikih kakor morska kača novica, da so Belcrediju duevi že seštet in da stopi zdaj zdaj iz ministerstva, in sicer najbolj zavolj tega, ker je vladina „Wiener Abdpst“ sporočila, da zlasti zahtevanje samostojnega ogerskega ministerstva ni opravičeno, t. j. da se nikakor ne more in ne sme dovoliti. To je posebno Madjarje v ogenj spravilo in trobili so jo eden spred drugega, da je po Belcrediju djano, če ima tudi močno podporo na Českem in pri družih Slovanih. Nek madjarsk pisun je one dni celó v „Nar. listih“ Čehom zategadel levite bral, rekši jim, da to ni pravo, da se madjarskim zahtevam tako zelo nasprotuje. Zelo se motijo tisti, ki mislijo, da je Belcredi v stanu, sam vse to zaderževati. Tudi ni pametno in previdno, če se ljudstva s posameznimi ministri identificirajo ali enačijo, ker ministri morejo — odstopiti! Lep namen je bil, českemu narodu na Ogorskem spet dobro ime pridobiti; pa to vse gre spet rakom zvižgat, če zahtevam ogerske adrese nasprotuje, kajti to zamore le centralistom v prid biti. Ogri se nočejo v zadeve takraj litavskih dežel vtikati. Čemu bi se Čehi v ogerske? Zakaj bi jih kroni in vladi sami ne izročili? Tako dopisun. Vsak koj vgane, kaj te besede pomenjajo in kam pes taco moli! Nadjamo se, da se Slovani sploh ne bodo dali nikakor preslepiti ali ostrašiti, kakor tudi minister Belcredi ne, ki zdaj kakor najnovejša poročila naznanjajo, spet terdno stoji. Ogerski slovanski listi, kakor „Pešt-budinske Vedomosti“ in „serbski Napredak“ opominjajo slovenske poslance na zboru, naj skerbé, da se o narodnosti in historičnem pravu bolj jasna in gotova točka v adreso spravi; kajti zdanja nič ne pomenja. Tudi ogersko ministerstvo jim ni po volji, ker splavala bi potem po vodi avtonomija in svoboda, nastopil pa madjarski centralizem! To pa je grob za Slované in Romane!

15. t. m. se je pričela v ogerskem zboru debata o adresi. Pervi, ki je poprijel besedo, bil je namestnijski podpovednik, pl. Juri Bartál, dober govornik, nekđaj Deakov priverženec, zdaj pa — uradnik. Go-

kaj je v svojem življenju dosegel? Služil je več ko 30 let zvesto cerkvi, — pa vendar ni prišel na kako boljšo faro; ves čas je le bolj trdo živel in si malo malo premoženja prihraniti mogel. Morebiti pa tudi ni poželeval kakega boljšega mesta? Kolikor sem ga jaz poznal, upam si reči, da je bil z malim zadovoljen in da ni gledal željno po bogatejših farah. „Če imamo le toliko, da moremo živeti in včasih tudi kaj ubogim podeliti, je dosti“, rekel mi je večkrat. Kako so ga njegovi nekdanji farmani pa tudi duhovniki v časti imeli, videlo se je to očitno pri njegovem pogrebu; kajti sešlo se je veliko ljudstva. Duhovniki tukajšnje dekanije blizo vsi in tudi visokočastiti g. J. Ravpl, častni korar in dekan v Beljace, prišli so mu poslednjo čast skazovat. Na grobu so šent-iljski župnik, g. Mat. Poljak, o življenju rajnega prav lepo in ginljivo govorili ter ga vsem pričujočim, duhovnim in posvetnim, v izgled postavili, rekoč: „Življenje rajnega župnika je nam vsem živa pridiga, ki nas uči in spodbuja, kako moramo živeti!“ — To naj naznanja, dragi „Slovenec“, v čast in slavo možu, ki se more po pravici šteti med najbolj zaslužene duhovnike krške škofije, in ki je bil tudi — slovensk rodoljub. Večna mu pamet!

voril je cele tri ure, pa brez pravega vspeha, kakor Deakovci pravijo. Skušal pa je le bolj vladine namere razodeti ter posebno povdarjal skupne zadeve, ki naj bi se obravnavale po deputacijah peštanskega zbora in zastopništva takraj litavskih dežel ali bolj jasno — ožega zbora. To pa je ravno nasproti načelom oktoberske diplome, ktere se mi Slovani deržimo. V tem germu tiči zdaj zajec! To je zapreka in nevarnost, ktera nam zdaj žuga s poginom, če je z zedinjenimi močmi ne odvernemo! — Za Bartalom govorili so Madarás, ki nič ne ve o skupnih zadevah, baron Eötvös, ki je popolnoma za Deakovo adreso in Ghiczi, ki zahteva le osebno ali personalno unijo. Ti so pa govorili vsi tako jasno, da se pri tej priči ve, kaj hočejo. — Tedaj pozor, Slovani! zlasti ker se že tudi naši centralisti in avtonomisti pripravljajo, kako da bi Madjarjem roke podali in se zedinili, vlada pa se tudi nekako omahljiva kaže. Periculum in mora!

Vlada je 15. t. m. zaukazala, da se poterjeni učeniki na gimnazijah, realkah in realnih gimnazijah zanaprej smejo imenovati „profesorji“. Če tudi od tega ne bo nihče debel, vendar je neka čast, ki tudi kaj velja.

Delničarji dunajske kreditnice so imeli 15. zvečer občni zbor, ki je bil kaj zelo obiskovan. Seja je bila viharna, zlasti ker se je zadnje dni zvedelo, da je tudi nek uradnik napravo za 450.000 gld. ogoljufal. Sklenilo pa se je, da se staro oskerbnništvo zopet izvoli in delničarjem po 9 gld. izplača.

V Příbramu na Českem, kjer se srebna ruda koplje, prišlo je še le zdaj na dan, da je po nemarnosti viših uradnikov v zadnjih 6 letih bilo veliko srebra ukradenega in od Judov čez mejo spravljeneга. Uboga Avstrija!

Dežele notranje-avstrijske.

Iz Celovca (Vihar in Slovenci, — gimn. šole; — samomor; — vreme). Strašen vihar razsaja nad Slovenci: V Gradcu in Ljubljani so padli vsi še tako pravični in krotki predlogi rodoljubnih naših poslancev; — na interpelacije, ki so jih stavili naši korenjaki, odgovorila jim je vlada tako, kakor bi Slovincem ničesar ne manjkalo in da je vse, kar se tirja, gola prenapetnost in sanjarija; — časniki vsi, zdaj že tudi ministerska „Const. Oesterr. Zeitung“, donašajo dopisov, ki grajajo in na smeh postavljajo vse, kar Slovenci iščemo. Po naverhu še uradne novine hvalisajo govor, ktereга je v Pešti imel podpovednik deželne vlade Bartal. V tem govoru se pa priporoča živi dualizem! Torej nam žuga, česar se nam je najbolj bati in kar nam je najbolj nevarno. Imeli bodemo dva kosa: Madjarijo, kjer bodo zapovedovali Madjari, — pa Nemčijo, kjer bodo gospodovali Nemci. Tako so si jo iztuhtali Madjari in Nemci; pa človek obrača — Bog pa oberne! Edina in mogočna Avstrija je neobhodna potreba, Slovani in Romani jo bodo branili, torej bo tudi obstala. Ostala bode Avstrija kakor velika hiša, v kterež bodo prebivali vsi narodi in živjali enake pravice pa nosili tudi enaka bremena. Tako je volja cesarjeva in volja pametnih in pravičnih Avstrijancev. Že marsiktera burja je ropotala nad Avstrijo, — pa vlegla se je in Avstrija se je prikazala v omlajenej svitlobi in novej moči in slavi! Zatorej Slovenci: poterpljenje in serčnost!

Te dni so preskušnje na tukajšnih latinških šolah; v saboto je konec prvega polletja in 1. marca se začne spet nauk in 2. polletje.

Minulo saboto, to je 17. t. m. se je v vojaškej kosarni ustrelil nek husar. Sirota je še toliko moči imel, da je k svojemu koproščel in mu rekel: „Pokorno naznanjam, da sem se ustrelil“; tudi je sam na voz zlezal, na katerem so ga odpeljali v bolnišnico. Nekaj ur potem pa je umrl.

zbor! Sama sta ostala! O tem in o drugih delih dež. zbora prihodnjč kaj več. (Lepo prosimo! Vredn.)

Deželni zbori.

Koroški. V 36. seji posvetovala se je zbornica o vodni postavi, ki jo je vlada predložila, z naročilom, naj ji zbor o njej svoje misli razodene. Poročevalec g. Hueber je v daljnem govoru zbornici razkazoval, kako potrebna in važna da je ta postava za deželo, da ta načert sploh zadostuje vsem zahtevam in potrebščinam in da naj se tedaj odobri, spremenijo pa nekoliko le tisti paragrafi, ki jih je odbor zaznamoval. Ti so: 1, 6, 7, 17, 32, 35, 46, 52, 58, 63, 68, 80, 81, 84, 85, 88, 97, 100. Te spremenjave, ki se večidel besed tičejo, dale so pa zboru tolikanj opraviti, da nikakor ni mogel v tej seji vsega do konca dognati in je tedaj primoran bil, še 37. sejo pustni pondeljek imeti, da so vse dognati zamogli, kar bo pa tudi deželo enmalo več stalo. Ko je tedaj posvetovanje končano bilo, vzdigne se dež. glavar in zahvaljuje poslancem za njih trud in da so tako vestno spolnovali dolžnosti svoje, dež. namestniku pa za prijazno podporo, s katero mu je vedno na strani stal. Potem sta še govorila dr. Burger v imenu poslancev in dež. namestnik b. Sluga, zahvalivši se za prijazne poklone — in konec je bil zboru, v katerem se ni slišala besedica o Slovenceh in njihovih potrebščinah; potem pa tudi ne moremo glavarjevih besed poterjati in z dobro vestjo reči, da so poslanci natanko dolžnosti svoje spolnili!

Štajerski. Ker je bila 29. seja glede na Slovence kaj imenitna, ne bodo nam naši čitatelji zamerili, če jim jo prej ko poprejšnje naznanjamo. Najprej je g. Herman dokazoval in priporočal svoj predlog: „Naj se dež. odboru naroči, da bode vse potrebno pozvedel in dotične nasvete v prihodnji seji zboru predložil, da se napravi kmetijska in vinorejska šola za spodnje Štajersko, če je le mogoče, blizo Ptuj in na dež. stroške“, — rekši, da je slovenski narod individualiteta (osebnost), ki se ne sme prezirati. Le ta se varuje v šolah. Mi ne ločimo politiške in narodne svobode, nam je politiška svoboda brez narodne nerazumljiva fraza ali beseda! Ta naprava bi ne urila samo učencev, ampak bila bi tudi izgled celej okolici. To se v Gradcu ne more doseči. Tisti malo pozna Slovence, kdor pravi, da za spodnje Štajersko ni potreba posebne kmetijske šole, itd. Predlog se podpira in izroči dež. odboru.

Blagatinšekov Kaiserfeld potem razlaga svoj predlog, ki zahteva, naj se §. 41 opravilnega reda odpravi, zato ker sta v prejšnji seji dr. Razlag in Herman protestovala zoper sklep večine, ki je slov. kmetijsko šolo odsvetovala. Blagatinšek pravi, da je tako protestovanje zoper parlamentarni red, naj se tedaj zbrise ta §., in dež. odbor naj dotičen predlog v bodoči seji zboru predloži, kar je zbornica tudi poterdila. Tako skerbi g. Blagatinšek za Slovence! Po pravici mu je smel na to odgovoriti g. Herman, rekoč: „Dobro vem, da se o tem ne gre več razgovarjati, zvedeli pa smo zdaj, da je ta nasvet — udarec po nas!“

Potem je poročal poslanec Frank o zaupnici, ki so jo poslale že večkrat omenjene občine in o kateri tudi današnji dopis iz slov. Bistrice govori. Sklenilo se je, naj se ta bere nemški in slovenski, nezaupnica gg. Feyrerju in Löschniggu naj se pa dene — pod klop! Tu pa je zahteval g. Razlag, naj se tudi podpisni naznanijo, ker so se neki s temi čudne reči godile, — česar pa menda niso dovolili, ampak le toliko, da se ste nezaupnica in zaupnica na mizo djale.

Potem je odgovarjal dež. namestnik na znano Razlagovo interpelacijo. Po uradnihskih pozvedbah, pravi on, je vse prav, ka-

kor je, kajti ljudje so zadovoljni, še celo hudi bi bili, če bi se kaj predrugáčilo, kar je zbornica, kakor si lahko vsak misli, z dobro — klici sprejela, oziraje se gotovo takrat ošabno pa z omilovanjem na slovenska poslanca — fanatikarja, ki ljubi mir kalita in za svoje slov. volivce take reči zahtevata, za ktere se jima oni lepo zahvaljujejo, da nič zanje nočejo vedeti! Ker gotovo tudi bravci z nami vred niso drugega odgovora pričakovali, ne ostaja nam nič drugega, nego da si ohranimo upanje boljših časov, ki že tudi enkrat pridejo, če bo Bog dal in sreča junaška! Potem se je še nekaj malega obravnavalo in zbor se sklene.

Kranjski je imel 14. t. m. poslednjo sejo. V njej je najprej odgovoril dež. namestnik na drugo Svetčevovo interpelacijo zastran učiteljske službe na ljubljanski realki, ki jo je dobil terd Nemeč, ne pa Slovenec g. prof. Tušek, ki je je tudi prosil, — z besedami, da je ta reč že razsojena. Tudi prav! Znano je, da jo je dež. namestnik pervikrat tako zasukal, da ministerstvo ni moglo slovenskemu prosvetu zarad tega te službe podeliti, ker je zahteval, da naj se mu zdanja plača 900 gld. tudi v Ljubljani dovoli. Ali on je po „Nov.“ razglasil, da ni tako prosil, ampak le, da se postavi v viši plačilni red, — kar je vse kaj drugega, nego je namestnik povedal. — Potem je odgovoril na dr. Tomanovo vprašanje zarad volitev kupčijske zbornice, rekši, da to ne spada več v področje dež. zbora. Ker naši nasprotniki čudne reči o tej zadevi po svetu raznašajo, želimo, da bi skorej na dan prišlo, kako in kaj in da bi zlasti g. Horak nobene škode ne terpel. — Čez Skedl-ov predlog, ki zahteva, naj bi se poslancem o počitnicah nič ne plačevalo, prestopila je zbornica na dnevni red. — Potem se je izvolil g. Dežman na mesto rajnega g. Ambroža za dež. odbornika. Naposled pa je poslovil dež. glavar, baron Coddelli, zbor z navadnim ogovorom, z zahvalo in trikratnimi slava-klici na presvetlega cesarja, z opombo, da stopi iz zbora. Na to so še govorili dež. namestnik, podpovednik in dr. Toman v slov. jeziku, izrekaje zahvalo cesarju in pervosedniku, z voščilom, da naj bi se glavar ne ločil od njih. Zadneli so gromoyiti slava-klici in zbor je bil končan. — Še nekaj. Pri debati zastran vpeljave slov. jezika v učilišča je g. Kromer kaj strastno napadel domoljubno duhovščino. Mislimo, da pri tacih rečeh ne gre molčati in da mu bodo razžaljeni duhovniki že pokazali in dali, kar zasluži, zlasti pa naj bi se tudi tisti oglasili, katerem gre za čast in pravico svojih podložnih skerbeti!

Hervaski zbor je te dni odobril pravila za jugoslovansko akademijo in izvolil poseben odbor 9 poslancev, ki bode vsa dotična opravila prevzel. Zraven pa je tudi sklenil posebno predstavko zarad nar. doma, muzeja, jugoslov. vseučilišča in pregnancev na njih. veličanstvo poslati. Slava Hervatom! Graničarski zastopniki ne hodijo več v zbornico, tudi madjaronski plemenitaši so jo večidel že pobrali. Čudni možje! Zdjaj je posvetovanje, kako naj bi se volilni red naredil.

Ptuje dežele.

Stillwater (Amerika) 16. jan. 1866. A. P. (Kako se živi in dela v rodoviti Minesoti? Politične zadeve. Statistika.) Gotovo mi ne bote zamerili, če vam spet enkrat iz daljne Amerike nekaj malega vrstic pošljem, ker veliko tako ne utegnem pisati. Najprej vam moram povedati, da je tu pri nas, v državi Minesoti, letošnja zima strašno huda in snega toliko, da nihče kaj takega ne pomni. Jesen pa je bila nenavadno lepa. — Naša država je ena izmed najlepših v zedinjenih severoamerikanskih držav in ima lepo bodočnost. Obnebje je kaj zdravo, lega jako lepa in po-

sebno pripravna za kmetijstvo in živinorejo, ki velik dobiček daje. Železnice je že tudi precej narejenih, še več pa jih delajo na vse kraje. Zadnje leto so tudi našli zlate, sreberne in bakrene rudnike, kakor tudi premog. Tudi kamnena olja se dosti dobiva. Da bote pa vedeli, kako rodovitna je naša zemlja, povem vam, da se je letos tu 10 milijonov bušeljnov (po 60 W) pšenice pridelalo, krompirja pa toliko, da niso vedeli kam z njim! Večina naših pridelkov se izvažajo po reki Misisipi v južne in jutrove kraje, tako n. pr. se je letos prodalo okoli 7 mil. bušeljnov pšenice. Temu naj pa še tudi pristavim, da tu zlasti delavcev zelo primanjkuje, — zaslužka pa je, kakor hitro sneg zgine, dovolj in delavec dobiva na dan po 2 in še več tolarjev. Res, da je še velika draginja, ali vendar še nisem nobenega videl pomanjkanje trpeti. — S politiko pa se ne pečam dosti, ker to ne spada zdaj v moje področje. Kakor povsod ste tudi tu zlasti dve veliki stranki, ki se za nadvlado potezate. Kaj hudi se mi zdé radikalci, s katerim ima prvosednik Johnson mnogo mnogo opraviti, ker bi radi vse prekucnili in oni sami moževali. Ali krepko se jim ustavlja bistroumni prvosednik, bivši krojač, ki zdaj mojstersko „Union“ krpa in prevreduje, kakor je prej krpal oblačila itd. Zavolj Meksike „congres“ ali državni zbor mnogo in hudo razsaja, pametni pa pravijo, da je treba poprej doma ljute rane iz zadnje vojske vsaj nekoliko zaceliti, predno se kaj drugega počne. — Ravno ko sem pismo končal, dobil sem v roke najnovejšo štatistiko države Minesote. Ona šteje 250.099 stanovnikov, med temi je 131.323 mož, 118.776 žensk, družin 46.939, zamorcev 411, mutastih 96, gluhih 83, slepih 39 in norih 78. Minesota je dala na vojsko okoli 10.000 vojakov. Zdjaj naj pa končam. — Ostanite mi zdravi vsi Slovenci!

V angleškem parlamentu nekteri govorniki strašno razsajajo, da je vlada tako malo pazila na živinsko kugo. Da se jej zarad Fenijancev na Irskem ne bode tako zelo očitalo, namerja bolj hudo strune napeti in „Habeas-Corpus-Akte“ (osebno prostost) vzdigniti.

Ruska vlada bode neki rimskega zastopnika pl. Meyendorfa, ki se je o novem letu tako gerdo pri papežu obnašal, domu poklicala. Na Poljskem pa dela blizo tako, da se skorej zatre kat. vera. Kat. duhovščino namerja s tem na svojo roko spraviti, da jej poviša letne dohodke.

Bismark še vedno svojo pot naprej maha ter draži Avstrijo, kar more, dež. zbor pa si še vendar ne upa razpustiti. Kaj rad bi Cavourja posnemal, pa godi se mu še tako, kakor tisti lesici, ki ni mogla do grozdja!

Duhovske zadeve.

Ljubljanska škofija: G. Janez Budnar je dobil lokalijo na Rovem. G. Boštjan Čebašek gre za kaplana na Berdo, g. Stefan Gnezda pa v Moravče.

Družba sv. Mohora.

Za l. 1866 so plačali: Iz Goriške nadškofije: Dekanija Cirkno, Gorica, goriško seminišče, fara Volče, prof. Jan. Jesenko dosm. ud; — iz Ljublj. škof. Dekanija Ternovo, Šmarje, Postojna, Leskovec, Trebno, Idrija — fara koroška Bela, Ribnica, Žužemberk, Kamnik, Begne pri Cirknici, Teržič, Borovnica, Planina, Studeno in na Unci, Železniki, Zalilog, Podkraj pri Ipavi in fajm. Eder Jan. dosm. ud.

(Dalje pride).

Loterija.

Gradec: 72 25 41 40 59.

Prihodnje srečkanje je 28. februarja 1866.